

Diana Huis in 't Veld- Internist-infectioloog
Ilse Baes- Thuisverpleegkundige
Tom Drijoel- ervaringsdeskundige

Outpatient parenteral antimicrobial therapy (OPAT)

Symposium 11 juni 2024

Wat is OPAT?

- ▶ Outpatient Parenteral Antimicrobial Treatment
 - ▶ Outpatient = ambulant
 - ▶ Parenteral = intraveneus
 - ▶ Antimicrobial = antimicrobiële (bacterieel, viraal, parasitair)
 - ▶ Treatment = therapie
- ▶ Voor het eerst beschreven in 1974
 - ▶ Sindsdien snel uitgebreid over wereld
- ▶ Voordelen
 - ▶ Veilige behandeling in de thuissetting
 - ▶ Daardoor betere kwaliteit van leven
 - ▶ Potentieel resistente bacteriën worden buiten het ziekenhuis gehouden
 - ▶ OPAT is kostenbesparend

OPAT traject

Ziekenhuis

Thuis setting

OPAT-behandeltraject

Indicatiestelling OPAT

Beoordeling of OPAT een geschikte behandelwijze is

Opstellen van een behandel- en monitoringsplan

Informereren van patiënten en instemming van patiënt met behandeling

Voorschrijven van medicatie en aanvragen van zorg

Plaatsen van de intraveneuze toegang

Toedienen van de eerste dosis

Ontslag met OPAT

Voortzetten van OPAT

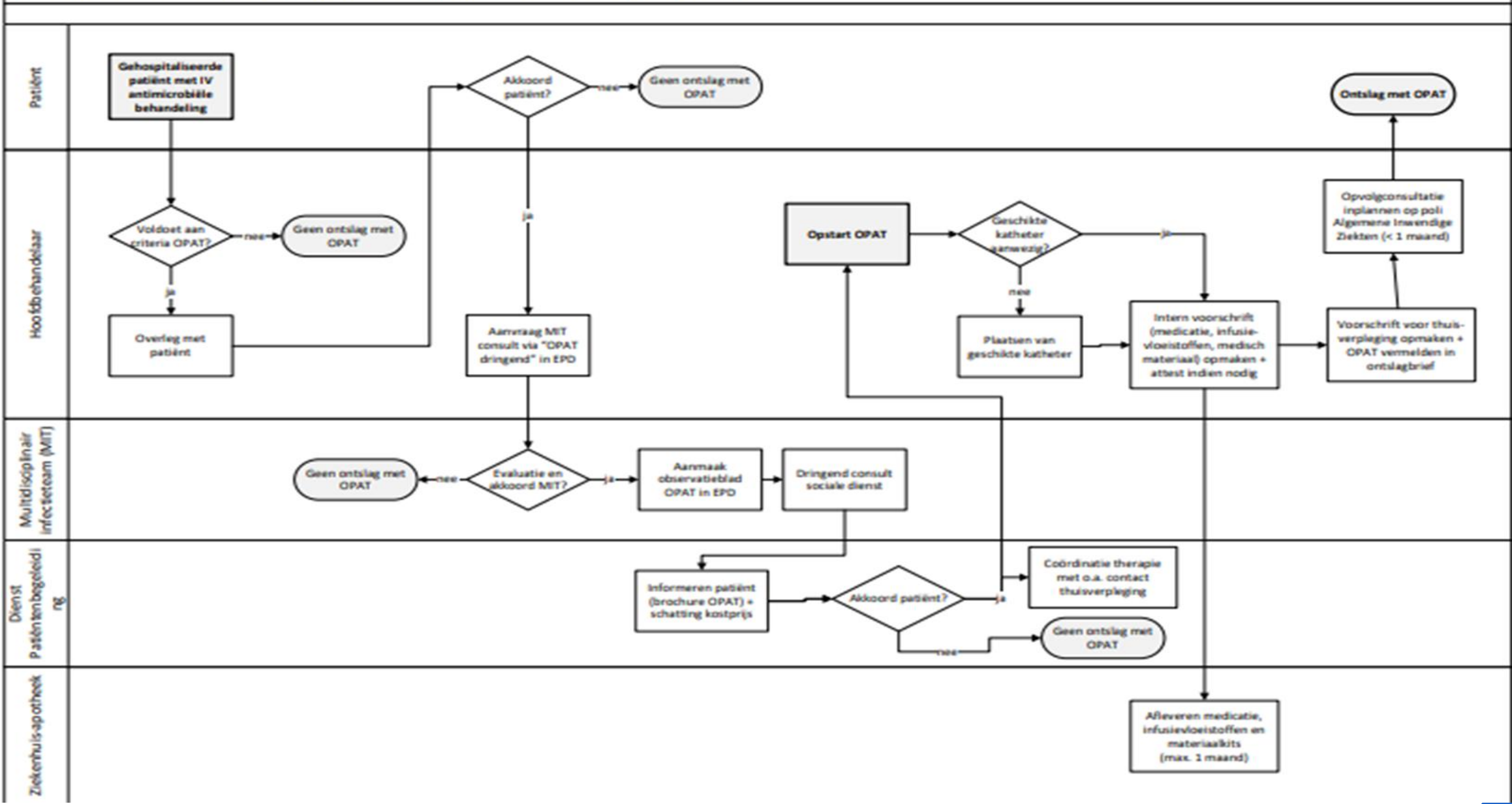
Follow-up

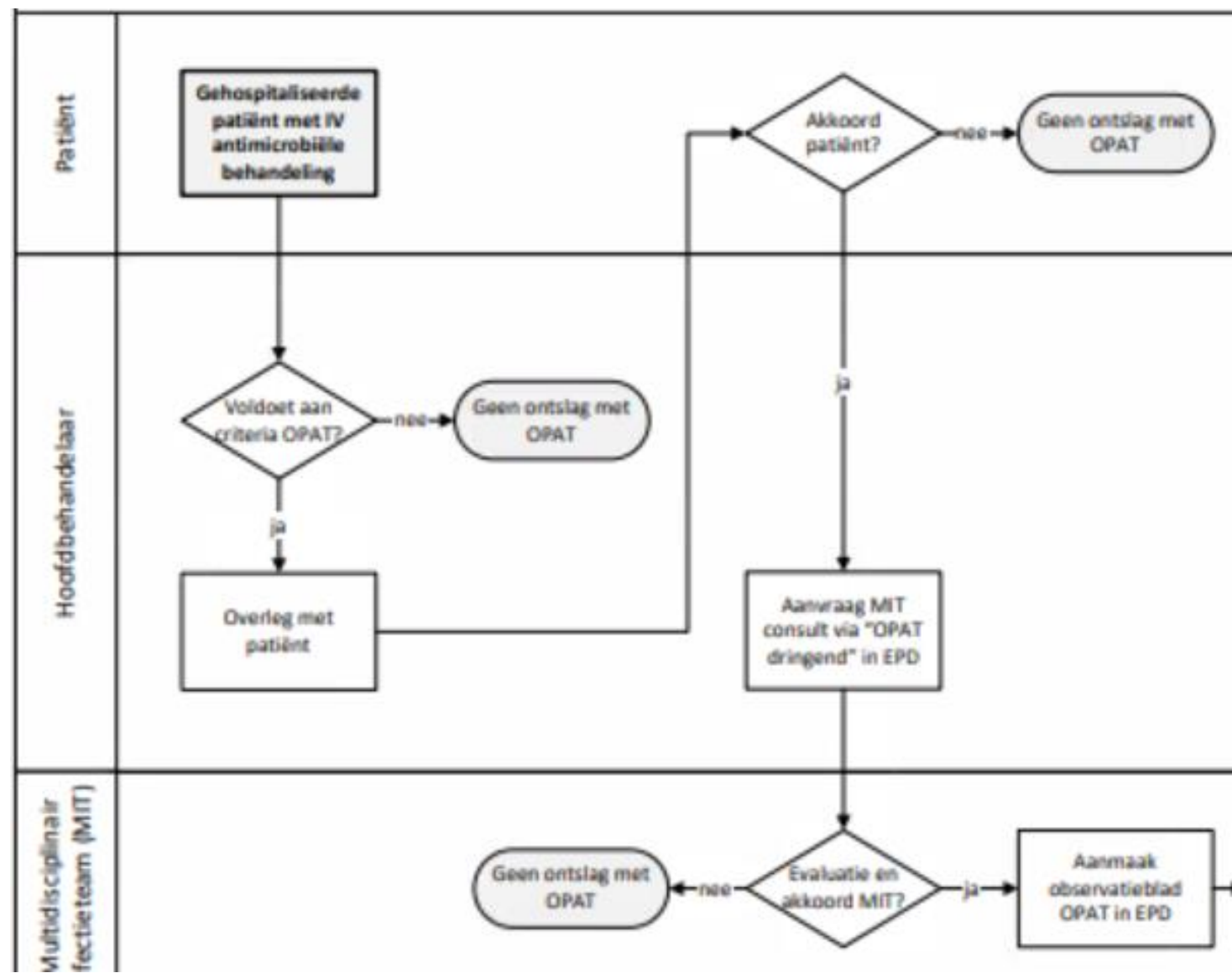
Afronding & evaluatie

OPAT FLOW UZ GENT

Flowchart ambulante parenterale antimicrobiële therapie (OPAT)

Wanneer komen patiënten in aanmerking voor OPAT?

- ▶ Situatie is klinisch stabiel
- ▶ Er is een indicatie voor voortgezette intraveneuze behandeling

Selectiecriteria OPAT

Ter beoordeling van de behandelend arts en MIT

In UZ Gent:

Elke potentiële OPAT opstart wordt multidisciplinair besproken in het MIT

- Medische factoren
- Patiënt gerelateerde factoren
- Omgevingsfactoren

SELECTIECRITERIA

Voor patiënten die in aanmerking komen voor OPAT

Deze criteria worden bij voorkeur door een multidisciplinair infectieteam (o.a. infectioloog, microbioloog, klinisch apotheker,...) besproken.

Medische factoren

CRITERIA	CHECKBOX
Geen switch naar orale therapie mogelijk.	☐
Klinisch stabiele patiënt.	☐
Stabiel infectieus proces met een laag risico op complicaties of progressie.	☐
Aanwezigheid geschikte katheter. (zie protocol katheterkeuze)	☐
Geen geneesmiddel-, alcohol- of drugsmisbruik.	☐
Geen bijwerkingen of problemen tijdens een eerdere therapie.	☐

Patiënt gerelateerde factoren

CRITERIA	CHECKBOX
Akkoord van de patiënt/mantelzorgers voor ambulante verderzetting van de therapie en bereidheid tot medewerking.	☐
Goede cognitieve functie: de patiënt begrijpt de relevante informatie.	☐
Stabiele mentale gezondheid van de patiënt.	☐
Financieel haalbaar voor de patiënt.	☐

Omgevingsfactoren

CRITERIA	CHECKBOX
Geschikte veilige omgeving voor de behandeling (hygiëne,...).	☐
Voldoende ondersteuning door mantelzorgers of familie buiten het ziekenhuis.	☐
Beschikbaarheid van een thuisverpleegkundige organisatie met expertise in intraveneuze toedieningen.	☐
Mogelijkheid van snelle en duidelijke communicatie tussen arts, thuisverpleegkundige en patiënt bij problemen.	☐
Mogelijkheid van snel transport/opname in het ziekenhuis in geval van nood.	☐

OPAT CONSORTIUM

AZ Delta Roeselare | AZ Groeninge Kortrijk | AZ Maria Middelaars Gent | AZ Sint-Lucas Gent | AZ Sint-Rembert Torhout
 H.-Hartziekenhuis Lier | Imeldaziekenhuis Bonheiden | Jan Yperman Ziekenhuis Ieper | Sint-Andriesziekenhuis Tielt
 Sint-Jozefskliniek Izegem | UZ Gent

Ervaringsdeskundige: Tom Drijoel

Vorbereitung opstart OPAT

- ▶ Sociale dienst
- ▶ OPAT-coördinator
- ▶ Voorbereiding voorschriften/brieven/medicatie

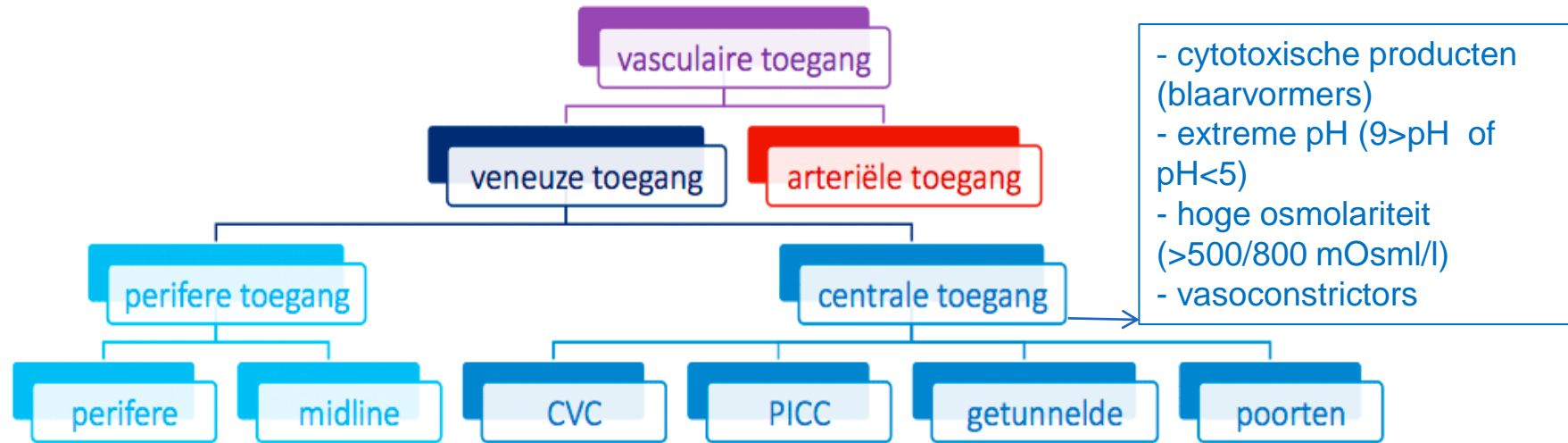
Kostprijs

- ▶ Voorheen soms zeer kostelijk om die reden soms annulering OPAT
- ▶ Sinds nieuwe “Overeenkomst thuishospitalisatie”: meer terugbetaald
- ▶ Maar niet alles!

Katheterkeuze

= Juiste katheter voor individuele situatie van de patiënt: positie tip + duur therapie + interval van therapie

1 tot 7 dagen

7 dagen tot 4 weken

Tot +- 4 weken

2 weken tot 4 à 6 maanden

lange duur (4 maanden tot enkele jaren)
Dagelijks gebruik –

lange duur (4 maanden tot enkele jaren)
Intermittent gebruik –

Nuttige telefoonnummers

Logistieke vragen over geneesmiddelen en medisch materiaal:
Ziekenhuisapotheek UZ Gent: 09 332 29 64

Dringende medische vragen:

Polikliniek Infectieziekten (8-12.30 uur en 13.30-17 uur):
09 332 23 50 (vraag naar een infectioloog om te spreken over uw OPAT-behandeling)
Buiten de openingstijden: Spoedgevallendienst: 09 332 50 24

Technische problemen met uw katheter (in volgorde):

Mieke Debrauwere: 09 332 24 17
Dienst Patiëntenbegeleiding UZ Gent: 09 332 41 45
Spoedgevallendienst UZ Gent: 09 332 27 42

Administratieve vragen:

Dienst Patiëntenbegeleiding UZ Gent: 09 332 41 45

Consulteer uw huisarts bij problemen.

Deze folder is ook terug te vinden op de website van het UZ Gent: www.uzgent.be.

via: B. F. Herber, gadegegevensbureau@uzgent.be, Heymanslaan 10, 9000 Gent - Foto: P. H. - 138782 - 104.2010 - versie 2

Deze brochure werd enkel ontwikkeld voor gebruik binnen het UZ Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoerd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het UZ Gent.

Universitair Ziekenhuis Gent
C. Heymanslaan 10 | B 9000 Gent
T +32 (0)9 332 21 11 | E info@uzgent.be

www.uzgent.be
Volg ons op

INFO VOOR PATIËNTEN

OPAT
INTRAVENEUZE
ANTIBIOTICABEHANDELING
THUIS

OPAT

Bij sommige infecties is langdurige intraveneuze behandeling nodig om de bacterie te bestrijden. Zo'n behandeling kunt u na opstart in het ziekenhuis veilig thuis verderzetten.

Wat is OPAT?

OPAT is de afkorting van 'Outpatient Parenteral Antimicrobial Therapy' of ambulante parenterale antimicrobiële therapie.

- ▲ Ambulant geeft aan dat de behandeling niet tijdens een hospitalisatie gebeurt (geen overnachting in het ziekenhuis).
- ▲ Parenteraal betekent dat de medicatie intraveneus (ingespoten in het bloedvat) of intramusculair (ingespoten in de spieren) wordt toegediend.
- ▲ Antimicrobieel verwijst naar geneesmiddelen die actief zijn tegen micro-organismen die (ernstige) infecties kunnen veroorzaken.

Het OPAT-programma geeft u de mogelijkheid om uw behandeling op een veilige en doeltreffende manier thuis verder te zetten. Zo kunt u zo snel mogelijk uw dagelijkse activiteiten weer opnemen.

Waar haal ik mijn geneesmiddelen?

U haalt de geneesmiddelen in de ziekenhuisapotheek van het UZ Gent (ingang 12, route 1570). Uw behandelende arts voorziet de nodige voorschriften en attesten.

Patiënten brochure

Waar haal ik het materiaal voor toediening?

Het UZ Gent voorziet pakketten met al het materiaal dat nodig is voor de toediening van de geneesmiddelen en voor de wekelijkse verzorging van uw katheter. Deze pakketten haalt u samen met de geneesmiddelen af in de ziekenhuisapotheek (ingang 12, route 1570).

Opgelet: de ziekenhuisapotheek neemt afgehaalde pakketten niet terug (ook niet als ze niet gebruikt werden). Hebt u vragen? Neem dan contact op met de ziekenhuisapotheek.

U kunt ervoor kiezen om het materiaal niet af te halen via de ziekenhuisapotheek maar wel in uw apotheek. Overleg hierover met uw arts zodat hij op de hoogte is en de nodige voorschriften kan opstellen.

Wie dient de geneesmiddelen toe?

Een thuisverpleegkundige komt bij u thuis langs om de geneesmiddelen toe te dienen. De dienst Patiëntenbegeleiding maakt daarvoor de nodige afspraken. U krijgt een attest voor de thuisverpleegkundige mee bij uw ontslag uit het ziekenhuis.

De medicatie wordt via een katheter in uw bloedvat toegediend. Er bestaan verschillende types katheters: een onderhuids ingeplante poortkatheter, een in een armader ingebrachte lange lijn of PICC of een centrale katheter. De keuze voor een bepaald type hangt af van een aantal overwegingen, zoals de kwaliteit van de aders en de verwachte duur van de antibioticabehandeling. Meer informatie krijgt u in een andere brochure. U kunt ook uw thuisverpleegkundige aanspreken als u nog vragen hebt.

Is een OPAT-behandeling veilig?

OPAT is een veilige manier om uw behandeling thuis verder te zetten.

De eerste dosissen van uw behandeling krijgt u toegediend in het ziekenhuis. Daar houden we in de gaten hoe u op het geneesmiddel reageert.

Allergische reacties kunnen met elk geneesmiddel optreden, ook thuis. Bij symptomen zoals huiduitslag, zwelling in het gezicht of moeilijkheden bij het ademen moet u onmiddellijk uw huisarts of uw thuisverpleegkundige verwittigen.

Hoelang duurt de behandeling?

De duur van de behandeling is afhankelijk van de aard van de infectie. Vraag meer uitleg aan uw arts.

Hoeveel kost OPAT?

Besprek dit soort praktische vragen met de sociaal werker van de verpleegafdeling waar u opgenomen was.

Terugbetaling van de geneesmiddelen is voorzien door het RIZIV. In de meeste gevallen vereist dit goedkeuring van het attest door de adviserende geneesheer van de mutualiteit. Raadpleeg uw hospitalisatieverzekering voor bijkomende terugbetaling.

De patiënt betaalt een bijdrage voor de medische materialen. Die betaalt u wanneer u het materiaal in de ziekenhuisapotheek afhaalt.

Opvolging

Brief huisarts

Beste collega's,

Sommige infecties vereisen **langdurige intraveneuze (parenterale) therapie** die, op basis van een aantal criteria, **veilig** kan worden verdergezet in de **thuissetting** (na opstart in het ziekenhuis). Dergelijke programma's worden in de literatuur beschreven als **OPAT ("outpatient parenteral antimicrobial therapy")**.

Het voornaamste **doel** van het OPAT-programma is de patiënten toe te laten de behandeling op een veilige en doeltreffende manier te vervolledigen in hun eigen comfortabele thuisomgeving, zodat ze hun dagelijkse activiteiten zo snel mogelijk kunnen hervatten.

Een aantal **andere belangrijke voordelen** van OPAT zijn onder meer te vinden op het vlak van kwaliteit van de zorg (bv. preventie nosocomiale infecties), kostenbesparingen (bv. kortere hospitalisatieduur) en optimalisatie van het gebruik van ziekenhuisbedden.

Met dit schrijven willen we u meedelen dat uw patiënt zijn intraveneuze antibioticakuur wenst verder te zetten in de thuissetting. Graag uw **medewerking en opvolging** zodat de patiënt veilig en doeltreffend zijn intraveneuze therapie kan betindigen.

Praktisch:

De **geneesmiddelen** worden door de patiënt afgehaald in de **ziekenhuisapothek**. De nodige voorschriften en attesten worden door de behandelende ziekenhuisarts voorzien en afgeleverd aan de patiënt.

De **materialen** nodig voor toediening van de therapie en verzorging van de katheter worden **afgeleverd** aan de patiënt door de **ziekenhuisapothek**.

De geneesmiddelen worden **toegeediend** door een **thuisverpleegkundige**. De attesten en nodige afspraken werden in het ziekenhuis geregeld.

Bij vragen of problemen kan u steeds contact opnemen met de behandelende arts van het UZ Gent.

Met vriendelijke groeten,

UZ Gent

Brief van de thuisverpleegkundige bij ambulante parenterale antimicrobiële therapie

**APOTHEEK
OPAT COORDINATOR
PATIËNTENBEGELEIDING UZ GENT**

datum
Klik of tik om een datum in te voeren.

pagina
1/1

Beste thuisverpleegkundige,

Sommige infecties vereisen langdurige intraveneuze (parenterale) therapie die, op basis van een aantal criteria, veilig kan worden verdergezet in de thuissetting (na opstart in het ziekenhuis). Dergelijke programma's worden in de literatuur beschreven als OPAT ("outpatient parenteral antimicrobial therapy"). Het voornaamste doel van een OPAT-programma is de patiënten toe te laten de behandeling op een veilige en doeltreffende manier te vervolledigen in hun eigen comfortabele thuisomgeving, zodat ze hun dagelijkse activiteiten zo snel mogelijk kunnen hervatten.

Praktisch:

De geneesmiddelen en materialen worden door de patiënt afgehaald in de ziekenhuisapothek van het UZ Gent. De levering gebeurt per maand, tenzij de duur van de therapie korter is. Niet gebruikte geneesmiddelen en materialen kunnen niet worden terugbetaald door de ziekenhuisapothek.

De patiënt is vrij om de materialen ook in de huisapothek op te halen. Bij verlenging van de therapie (na consultatie bij de behandelende arts) is de patiënt zelf verantwoordelijk voor bestelling van extra pakketten bij de huisapothek. Gelieve de patiënt hieraan te herinneren en hen hierbij te ondersteunen. Indien gekozen wordt voor de UZ Gent apotheek worden die automatisch meegeleverd met de geneesmiddelen.

De materialen worden afgeleverd in pakketten per toediening. De samenstelling is afhankelijk van de toediening (bolus, infuus, elastomeerpomp) en het type katheter (poortkatheter, PICC en centrale veneuze katheter). Er zijn dus 2 soorten pakketten, namelijk één voor de toediening (1 per toediening) en één voor de verbandzorg van de katheter (1 x/week).

Het pakket bevat alle nodige materialen om de toediening en de verzorging mogelijk te maken, dus gelieve geen extra materiaal aan te rekenen aan de patiënt.

Gelieve de toedieningstijden te respecteren.

Bij opmerkingen of vragen kan u steeds contact opnemen met de apotheek van het UZ Gent via het nummer 09 332 29 64.

Bij praktische problemen kan u steeds terecht bij de OPAT coördinator (09 332 89 60), Mieke Debrauwere (09 332 24 17) of bij de dienst Patiëntenbegeleiding UZ Gent (09 332 41 45).

Met vriendelijke groeten,

UZ Gent

Vlaamse Vereniging van
Ziekenhuisapothekers

WERKGROEP HOST - OPAT

CONTACT host@vza.be

VERSIE December 2023

OPAT FICHE

OPAT INFORMATIEFICHE VERPLEEGKUNDIGE: Teicoplanine (intraveneuze bolus)

ALGEMENE INFO

Teicoplanine is een antibioticum dat wordt gebruikt in de behandeling van bacteriële infecties. Hieronder vindt u de aanbevelingen rond de bereiding en toediening van dit antibioticum in de OPAT setting (**OPAT = Outpatient Parenteral Antimicrobial Therapy**).

Teicoplanine is een poeder voor oplossing voor infusie. Het oplosmiddel is bijgevoegd in de verpakking (heldere, kleurloze vloeistof). Het geneesmiddel is beschikbaar in volgende dosissen:

TOEDIENING

Respecteer het tijdstip van toediening en tracht iedere dag de toediening te realiseren op hetzelfde tijdstip.

- Voordat je medicatie toedient controleer of de katheter nog goed geplaatst is door lokale observatie en reflux-controle.
- Doe zo nodig niet-steriele handschoenen aan (ter bescherming van jezelf).
- Ontsmet de naaldloze connector gedurende 15 seconden. Wacht vervolgens tot de ontsmetting opgedroogd is.
- **Spoel de katheter met 10 ml NaCl 0.9%**
 - Ontlucht de spuit met NaCl 0,9%
 - Plaats de spuit met NaCl 0,9% (zonder naald) op de katheterleiding
 - Spuit 10 ml NaCl 0,9% **pulserend** in: 2ml inspuiten, stop; terug 2ml inspuiten, stop; enz.; spuit de laatste 2 ml NaCl 0.9% traag in
 - Sluit de klem van de katheterleiding af onder positieve druk (= terwijl u de laatste milliliters NaCl 0,9% inspuit). Verwijder vervolgens de spuit terwijl druk op de stamper blijft behouden.
- Sluit de spuit met **teicoplanine oplossing** aan op de hiervoor voorziene intraveneuze toedieningsweg.
- Open de klem op de katheterleiding en **dien de medicatie toe over minstens 3 minuten.**
 - Opgelet: traag toedienen om perifere reacties (roodheid, jeuk, branderig gevoel) te vermijden!

□ **Spoel de katheter met 10 ml NaCl 0.9%:**

- Ontlucht de spuit met NaCl 0,9%

[Home](#) » [OPAT-documentatie](#)

OPAT-documentatie

- [E-learning OPAT](#)
- [Instructievideo's elastomeerpomp](#)
- [OPAT bereidingsfiches](#)

Ontslag

Thuisverpleegkundige: Ilse Baes

Opvolging

▶ Tom Drijoel

▶ Ilse Baes

DIANA HUIS IN 'T VELD

Internist-infectioloog

diana.huisintveld@uzgent.be

Dect 21541

Universitair Ziekenhuis Gent
C. Heymanslaan 10 | B 9000 Gent
T +32 (0)9 332 21 11
E info@uzgent.be

www.uzgent.be

Volg ons op

ILSE BAES

TOM DRIJOEL

